

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	Pedagogická
Fakulta	Pedagogika
Obor řízení	
Uchazeč	<i>PaedDr. Monika ČERNÁ, Ph.D.</i>
Pracoviště uchazeče	katedra anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Univerzity Pardubice
Habilitační práce (název)	<i>Individual histories of learning English</i>
Oponent	doc. Mgr. Světlana HANUŠOVÁ, Ph.D.
Pracoviště oponenta	katedra anglického jazyka a literatury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

a. Aktuálnost námětu

Téma individuálních příběhů žáka učícího se anglicky je vysoce aktuální a u nás málo prozkoumané. Interdisciplinární pojetí, které Monika Černá pro výzkum problematiky zvolila, je opodstatněné a přínosné. Bez spolupráce pedagogů, didaktiků a lingvistů si zkoumání v dané oblasti lze jen stěží představit.

b. Přístup k řešení

Předložená habilitační práce je prací kumulativního typu. Autorka kromě stručného uvedení do tématu (rozsah 42 stran textu) předkládá také dvě publikované monografie. Obě monografie jsou výstupy z výzkumného projektu podpořeného Grantovou agenturou ČR, u obou dr. Monika Černá (hlavní řešitelka projektu) figuruje jako hlavní editorka i spoluautorka. Zatímco u první monografie je autorkou jedné kapitoly, u druhé je autorkou či spoluautorkou pěti kapitol ze sedmi. Spoluautorské podíly jsou popsány v přílohách (dominantní je podíl na metodologii výzkumu - 80%).

Jednotlivé složky habilitace obsahují fundovaně zpracovaná teoretická východiska i výsledky empirických výzkumů.

c. Použitá metodologie

Kapitola M. Černé v knize *Learner Corpora and English Acquisition* se věnuje motivaci v učení se cizímu jazyku, kterou autorka zkoumá s využitím žákovských příběhů. Využívá kvalitativní metodologii, která je velmi dobře popsána a může inspirovat další výzkumníky, kteří se zabývají či hodlají zabývat komplexním fenoménem motivace v učení se cizímu jazyku.

V knize *Routes and Destinations* je popsán rozsáhlý výzkum realizovaný jako explanační sekvenční smíšený design. Celá první kapitola knihy je věnována důkladnému popisu metodologie výzkumu, jehož první fáze byla kvantitativní (n = 228) a druhá kvalitativní, koncipovaná jako vícečetná případová studie (n = 20). V rámci výzkumu byla využita celá řada výzkumných metod včetně dotazníku, diagnostického testu mluveného projevu, diagnostického testu výslovnosti, narativních interview a dalších.

Kapitoly 2 a 3 (v obou případech je jedinou autorkou Monika Černá) a dále 4 a 5 (kapitoly jiných autorek) přinášejí výsledky jednotlivých dílčích studií (biografické studie zahrnující kvantitativní a kvalitativní složku, analýza korpusu a analýza vybraných rysů výslovnosti). Kapitola 6, jejíž hlavní autorkou je dr. Monika Černá, syntetizuje jednotlivé poznatky. Na základě syntézy jsou v kapitole 7 formulovány implikace pro praxi i další výzkum.

d. Kvalita a správnost dosažených výsledků

Všechny výzkumné studie, které jsou součástí habilitačního spisu, jsou velmi důkladně a kvalitně zpracované a výsledná zjištění jsou promyšleně a přehledně prezentovaná. Velmi zdařilá syntéza výsledků dílčích výzkumných studií je prezentována v 6. kapitole knihy *Routes and Destinations* nazvané *At an intersection of research findings*.

Vysoce hodnotím také vyvážený a promyšlený přístup k interpretacím dat, který se projevuje například i u poněkud kontroverzní problematiky faktoru věku v osvojování cizího jazyka.

Kromě samotných výstupů výzkumu, tedy publikací předložených jako výsledky projektu, oceňuji i to, že se autorce podařilo vytvořit a koordinovat výzkumný tým složený z lingvistů, pedagogů a didaktiků, který problematiku podrobil zkoumání z různých, vzájemně se doplňujících perspektiv, což je v našem prostředí prozatím velmi vzácné. Výzkum prezentovaný v publikacích, které jsou součástí habilitační práce, považuji v tomto smyslu za určitý průlom.

e. Původnost dosažených výsledků

Interdisciplinární výzkum prezentovaný v publikacích, které jsou součástí habilitace, je v českém prostředí unikátní. Obě publikace přinášejí původní výzkumné výsledky.

K výstupům výzkumu patří mimo jiné i vytvoření korpusu Czech Students' Spoken English (CSSE), který umožňuje vhled do angličtiny českých univerzitních studentů a je prvním korpusem tohoto typu v České republice.

f. Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Přínos výsledků lze spatřovat jak v oblasti pedagogiky, antropologicky pojaté didaktiky cizího jazyka a teorie osvojování cizího jazyka. Lze jen doufat, že bude následovat další bádání v dané oblasti a zkoumání procesu osvojování cizího jazyka v interdisciplinárním pojetí dr. Moniky Černé bude pokračovat.

g. Uplatnitelnost výsledků v praxi

Všechny složky disertační práce jsou velmi dobře uplatnitelné v praxi. Zejména výstupy publikace *Routes and Destinations* poskytují cenné vhledy do české edukační reality, konkrétně do procesálních aspektů výuky anglického jazyka na základních a středních školách. Tyto vhledy, i když ne vždy potěšující, přinášejí řadu impulzů pro učitele anglického jazyka i pro vzdělavatele učitelů. Jsou proto vhodnými zdroji pro odbornou veřejnost i učitele na všech stupních škol a studenty učitelství cizích jazyků, včetně studentů doktorských studijních programů i pro využití v rámci pregraduální přípravy učitelů anglického i dalších cizích jazyků.

h. Formální úprava a jazyková úroveň práce

Práce je psána vynikající odbornou angličtinou a také formální úprava je na vysoké úrovni. Obě knihy, které jsou součástí habilitační práce, jsou důkladně editovány, obsahují veškeré náležitosti včetně pečlivě zpracovaných rejstříků a příloh. První publikace obsahuje i česky psané Resumé, což je vzhledem k tomu, že práce je psaná anglicky, velmi vhodné. Druhá publikace bohužel toto české resumé neobsahuje.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce:

1. Jak vnímáte možnosti dalšího rozvíjení interdisciplinárního výzkumu v oblasti osvojování cizího jazyka?
2. Ve vašem výzkumu bylo nutno spolupracovat s respondenty v několika fázích, což z jejich hlediska nepochybně představovalo značné nároky. Lze hovořit i o nějakém konkrétním přínosu pro respondenty?
3. Jak lze s individuálními příběhy učícího se pracovat v pregraduálním vzdělávání učitelů cizího jazyka?

Závěr

Habilitační práce Moniky Černé „*Individual histories of learning English*“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

V Brně dne 27. 2. 2018

.....
podpis